

Опасна болест винове лозе: БАВН uvodi karantinske mere

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 16.03.2026 Брой: 3/2026

Бугарска агенција за безбедност хране (БАБХ) је ставила у карантин 20,66 хектара винограда у региону Велико Трново. Око њих је успостављена тампон зона од око 140 хектара на период од једне године. Мера је предузета због опасне фитоплазматозе (*Grapevine flavescence dorée*) – узročника позлаћеног жутила винове лозе. Присуство патогена је потврђено молекуларним тестирањем у Централној лабораторији за биљни карантин БАБХ након пријаве истраживачког института и власника плантаже.

Болест се шири зараженим садним материјалом и преко вектора (преношиоца) – америчке цикаде винове лозе (*Scaphoideus titanus*), која се храни биљним соком винове лозе и може

пренети патоген са заражених на здраве биљке.

Успостављена је организација за сузбијање идентификованог жаришта.

Током наредне године спровешће се потпуни прегледи виноградских плантажа на том подручју, узимаће се узорци, обављаће лабораторијске анализе и мониторинг присуства вектора болести. Циљ мера је да се болест благовремено ограничи и заштити виноградарски сектор у земљи.

Болест се сматра једном од најопаснијих за винову лозу у Европи. Може довести до смањења приноса до 50 процената и постепеног сушења биљака винове лозе. Због високог ризика од инфекције, фитоплазма је класификована као карантински штеточина у Европској унији и подлеже строгој фитосанитарној контроли.

Национални програм мера за спречавање ширења и сузбијање штеточина на виновој лози (род *Vitis*) посебну пажњу посвећује "векторима" – организмима који преносе и шире узрочнике биљних болести (вирусне, фитоплазматозне), као што је америчка цикада винове лозе (*Scaphoideus titanus*), вектор фитоплазме позлаћеног жутила винове лозе-РНУР64, узрочника позлаћеног жутила винове лозе. Фитоплазма је укључена у Анекс II Извршне уредбе (ЕУ) 2019/2072, у "Листу карантинских штеточина Уније и њихових одговарајућих кодова"; Део Б – "Штеточине за које се зна да се јављају на територији Уније". Америчка цикада винове лозе, вектор фитоплазме, је утврђена на територији Бугарске. Неке европске земље (Француска) већ спроводе програме обавезне инсектицидне обраде или санитарног ишчупавања лозе, са циљем да ограниче ширење позлаћеног жутила винове лозе (фитоплазма позлаћеног жутила винове лозе).

Америчка цикада винове лозе (*Scaphoideus titanus*) – адулт

Нимфе и адултни примерци америчке цикаде винове лозе (*Scaphoideus titanus*) стичу фитоплазму позлаћеног жутила винове лозе хранећи се лишћем заражених биљака. Латентни период након стицања је 4-5 недеља, након чега цикада преноси позлаћено жутило до краја живота. Врста развија једну генерацију годишње и презимљава у стадијуму јајета у чокоту. Нимфе се излегу у априлу. Хране се (сишу биљни сок) са лишћа и младих зелених вршкова изданка.

Адулти се појављују у јулу. Парење се одвија у августу, а полагање јаја у чокот у септембру.

Од почетка маја до краја јуна (у зависности од метеоролошких услова) спроводе се прегледи виноградских плантажа у потрази за ларвама *Scaphoideus titanus*. Оне су без крила и скачуће. Одбачене ларвене коже могу се наћи на доњој страни листа. Приликом прегледа користи се лупа.

Период за постављање жутих лепљивих замки – од почетка јула до краја септембра. Замке се постављају и проверавају двонедељно, тј. током три месеца има шест циклуса постављања и провере.

Истакнута фотографија и информације: БАБХ

Више на тему:

Национални програм мера за спречавање ширења и сузбијање штеточина на виновој лози (род *Vitis*) - важан водич за све виноградаре и специјализоване агрономе